

Tieliikenteen tavarankuljetukset 2018

2018

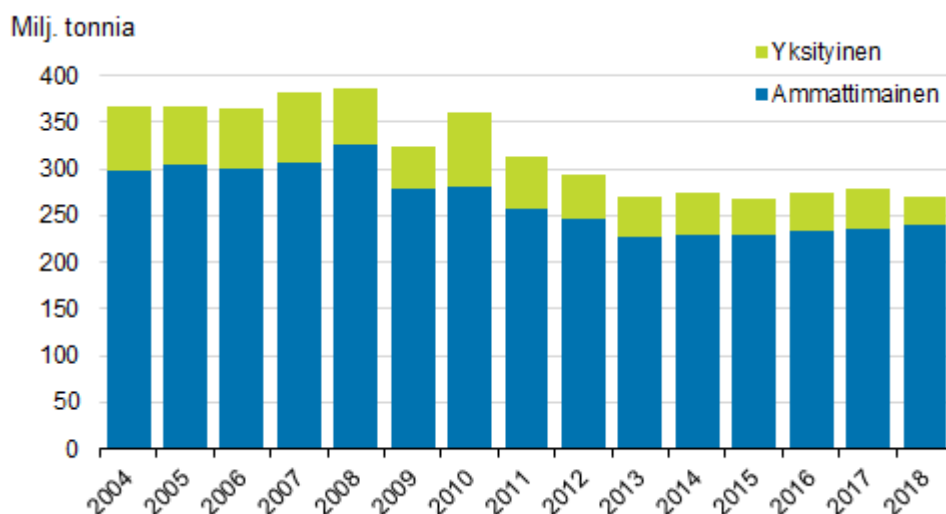
Kuorma-autoilla kuljetettiin tavaroita vuonna 2018 hieman edellisvuotta vähemmän

Vuonna 2018 kuorma-autoilla kuljetettiin tavaroita koti- ja ulkomaan liikenteessä tonneina mitattuna yhteensä 2 prosenttia vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Kuljetussuorite laski niin ikään 2 prosenttia. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen laatimasta Tieliikenteen tavarankuljetukset -tilastosta.

Kotimaan liikenne

Kuorma-autoilla kuljetettiin tavaroita vuonna 2018 kotimaan liikenteessä yhteensä 271 miljoonaa tonnia, mikä oli lähes 3 prosenttia vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Kuljetusmatkoja ajettiin yhteensä 1,9 miljardia kilometriä, mikä oli 4 prosenttia vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Kuljetussuoritetta kertyi lähes 26 miljardia tonnikipometriä, mikä oli prosentin verran vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Tonnikipometri kuvaa kuljetustyön määrää ja se lasketaan matkoittain tonneina ilmoitetun tavarain painon ja kilometreinä ilmoitetun kuljetusmatkan tulona.

Kuorma-autojen tavarankuljetukset kotimaan liikenteessä vuosittain

Ammattimaisen eli luvanvaraisen liikenteen osuus oli kaikista kuljetettujen tavaroiden tonneista 88 prosenttia ja kuljetussuoritteesta 95 prosenttia. Luvanvaraisen liikenteen osuus kasvoi hieman molempien suoritteiden kohdalla vuoteen 2017 verrattuna.

Täysperävaunuyhdistelmien suoritteet lievässä laskussa

Kuorma-autotyypeittäin tarkasteltuna vuonna 2018 kuorma-autoilla ilman perävaunua ja puoliperävaunuyhdistelmillä kuljetettiin 3 ja 12 prosenttia enemmän tavaraa kuin edeltävänä vuonna. Kuljetussuorite taas kasvoi kuorma-autoilla ilman perävaunua 9 prosenttia ja puoliperävaunuyhdistelmillä 7 prosenttia. Täysperävaunuyhdistelmillä kuljetettu tavaramäärä puolestaan laski 8 prosenttia ja kuljetussuorite 4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Täysperävaunuyhdistelmien käyttö tavarankuljetuksessa kasvoi vuosina 2014–2016. Kasvu tasaantui vuonna 2017 ja loiva laskusuunta jatkui vuonna 2018. Vuonna 2017 60 prosenttia tavarasta ja 77 prosenttia tonnikilometreistä kuljetettiin täysperävaunuyhdistelmillä, kun taas vuonna 2018 vastaavat osuudet olivat tonneissa 56 ja tonnikilometreissä 75 prosenttia.

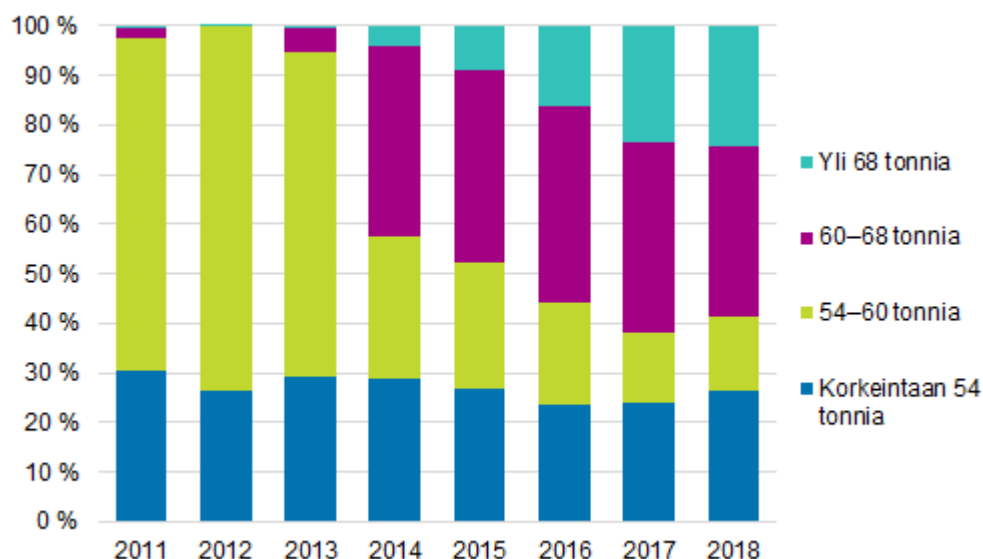
Kuorma-autojen ilman perävaunua suhteellinen osuus tavarankuljetuksesta on laskenut huomattavasti 2010-luvulla. Viime vuosina lasku on kuitenkin taittunut ja kuljetetun tavaramäärän osuus on kasvanut kaksi prosenttiyksikköä sekä vuonna 2017 että 2018. Puoliperävaunuyhdistelmien käyttö suhteessa muihin ajoneuvotyypeihin on pysynyt vuodesta 2011 lähtien suunnilleen samana.

Yli 68 tonnin yhdistelmillä kuljetettiin lähes neljännes koko vuoden tavaramäärästä

Vuonna 2018 kokonaispainoluokaltaan yli 68 tonnia painavat kuorma-autot kuljettivat 65 miljoonaa tonnia tavaraa, mikä oli 24 prosenttia koko kuljetetusta tavaramäärästä. Osuus on kasvanut tasaisesti vuoden 2013 lopulla voimaan tulleen ajoneuvoyhdistelmien massoja ja mittoja koskeneen käyttöasetuksen myötä.

Kun kuorma-autot ryhmitellään suurimman sallitun kokonaispainon mukaan enintään 54, yli 54–60, yli 60–68 ja yli 68 tonnia painaviin kuorma-autoihin, oli ryhmien osuudet kuljetetusta tavaramäärästä 44, 11, 21 ja 24 prosenttia ja kuljetussuoritteesta 26, 15, 34 ja 24 prosenttia vuonna 2018. Kokonaispainoluokkien osuudet kuljetetusta tavaramäärästä vuosina 2011–2018 on esitetty alla olevassa kuviossa.

Kokonaispainoluokkien osuudet kuljetetusta tavaramäärästä 2011–2018

Tavaralajeittain tarkasteltuna soraa ja muita maa-aineksia kuljetettiin teillä eniten vuonna 2018, yhteensä 97 miljoonaa tonnia, mikä oli reilun kolmanneksen kaikista tonneista. Kuljetussuoritetta kertyi eniten tukki- ja kuitupuuhun liittyvistä kuljetuksista eli 3 miljardia tonnikilometriä, 11 prosenttia kaikista tonnikilometreistä.

Keskimääräinen kuljetusmatka vuonna 2018 oli 81 kilometriä, mikä oli kuusi kilometriä enemmän kuin edeltävänä vuonna. Maa-ainekuljetusten keskimääräinen kuljetusmatka oli 20 kilometriä ja tukki- ja kuitupuukuljetusten 108 kilometriä. Tyhjien matkojen keskimääräinen kuljetusmatka oli 45 kilometriä, mikä oli samaa tasoa kuin edeltävinä vuosina.

Ulkomaan liikenne

Kuorma-autoilla kuljetettiin tavaroita vuonna 2018 ulkomaan liikenteessä yhteensä 3,6 miljoonaa tonnia, mikä oli reilun neljänneksen enemmän kuin edeltävänä vuonna. Ulkomaan liikenteen kuljetussuorite oli yhteensä 2,4 miljardia tonnikilometriä, mikä oli 49 prosenttia enemmän kuin edeltävänä vuonna.

On huomattava, että tieliikenteen tavarankuljetukset tilastossa seurataan aina tutkimukseen valitun vetoauton suorittamia kuljetuksia tutkimusjaksolla. Otokseen valitulla vetoautolla voi olla tutkimusjakson aikana useampia eri perävaunuja. Jos perävaunuja vedetään esimerkiksi satamaan, mistä ne jatkavat merikuljetuksena ilman vetoautoa, päättyy kuljetuksen seuranta tilastossa tähän.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuorma-autoliikenteen suoritteet kotimaan liikenteessä ajoneuvon käytön mukaan vuonna 2018..5

Liitetaulukko 2. Kuorma-autoliikenteen suoritteet kotimaan liikenteessä ajoneuvotyypin mukaan vuonna 2018.....5

Laatuseloste: Tieliikenteen tavarankuljetukset.....6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuorma-autoliikenteen suoritteet kotimaan liikenteessä ajoneuvon käytön mukaan vuonna 2018

Ajoneuvon käyttö	Tavaramäärä, 1000 t	Liikennesuorite, milj. km	Kuljetussuorite, milj. tkm
Yksityinen	31 628	355	1 336
Ammattimainen	239 111	1 536	24 633
Yhteensä	270 739	1 890	25 969

Liitetaulukko 2. Kuorma-autoliikenteen suoritteet kotimaan liikenteessä ajoneuvotyypin mukaan vuonna 2018

Ajoneuvotyyppi	Tavaramäärä, 1000 t	Liikennesuorite, milj. km	Kuljetussuorite, milj. tkm
Kuorma-auto ilman perävaunua	80 548	707	2 331
Puoliperävaunuyhdistelmä	37 531	323	4 242
Täysperävaunuyhdistelmä	152 660	860	19 396
Yhteensä	270 739	1 890	25 969

Laatuseloste: Tieliikenteen tavarankuljetukset

Tilastotietojen relevanssi

Tieliikenteen tavarankuljetukset on Tilastokeskuksen säännöllisesti tuottama tilasto, joka kuvaa Suomessa rekisteröityjen kuorma-autojen kansallista ja kansainvälistä kuljetustoimintaa. Tilaston tietoja käytetään apuna liikennepoliittisissa päätöksissä sekä tutkimuksissa Suomessa ja Euroopan unionin tasolla.

Tilastoissa ilmoitettu tavaramäärä tarkoittaa kuorma-autoihin lastatun tavarain painoa tonneina. Tonnikilometri kuvaa kuljetustyön määrää ja se lasketaan tavaramäärän ja kuljetusmatkan tulona. Liikennesuorite kuvaa ajettuja kilometrejä.

Tilastokeskus kerää tilaston tiedot otostutkimuksilla Suomessa rekisterissä olevien kuorma-autojen haltijoilta.

Tilasto tuotetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) n:o 70/2012 velvoittamana ja asetuksen edellyttämät tilastotiedot toimitetaan Eurostatin käyttöön. Tilaston tekoa ohjaa tilastolaki.

Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston perusjoukon muodostavat Suomessa rekisteröidyt kokonaispainoltaan yli 3,5 tonnin kuorma-autot. Tutkimuksen ulkopuolelle jäävät armeijan ajoneuvot ja sellaiset kuorma-autot, joita ei ole ensisijaisesti tarkoitettu tavarankuljetukseen (esim. museoautot ja erikoisajoneuvot). Ahvenanmaalle rekisteröidyt kuorma-autot eivät ole mukana tilastoinnissa. Tilastoyksikkönä on kuorma-auto.

Tilasto perustuu otostutkimukseen. Otos poimitaan Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien liikenneasioiden rekisteristä. Otos on jaettu kahdeksaan ositteeseen kuorma-auton käytön (yksityinen/luvanvarainen), kuorma-autotyypin ja kokonaispainoluokan mukaan.

On huomattava, että tieliikenteen tavarankuljetukset tilastossa seurataan aina tutkimukseen valitun vetoauton suorittamia kuljetuksia tutkimusjaksolla. Otokseen valitulla vetoautolla voi olla tutkimusjakson aikana useampia eri perävaunuja. Jos perävaunuja vedetään esimerkiksi satamaan, mistä ne jatkavat merikuljetuksena ilman vetoautoa, päättyy kuljetuksen seuranta tilastossa tähän.

Tilaston tiedot kerätään kuorma-autojen haltijoilta sähköisillä kyselylomakkeilla. Lomakkeella kysytään tietoja kuorma-autosta sekä yksityiskohtaisia tietoja kaikista kolmen tai neljän tutkimuspäivän aikana ajetuista matkoista. Tutkimus tehdään neljännesvuosittain ja otoskoko on yhteensä 10 000 kuorma-autoa vuodessa. Neljännesvuosiotos (2500) on allokoitu ositteiden kesken käyttäen Neymanin kiintiöintiä. Tiedot kerätään joka neljänneksellä varsinaisen kyselyn ja kahden uusintakyselyn avulla.

Julkaisussa otoskyselyn tulokset on korotettu tilastollisin menetelmin koskemaan koko otoskehikkoa ja ajallisesti koko neljännestä/vuotta.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilaston tiedot perustuvat otostutkimuksen vastauksina saatuihin kuorma-autojen matkatietoihin tutkimusjaksolta. Otos on painotettu ammattimaisiin varsinaisiin perävaunuyhdistelmiin, koska näiden kuorma-autojen merkitys on suurin kuljetussuorituksen estimoimisessa.

Kyselyn kokonaisvastausprosentti oli 63 prosenttia vuonna 2018. Tulosten estimoinnissa käytettyjen vastausten osalta vastausprosentti oli 53 prosenttia.

Vastauksina saadut tiedot tarkistetaan ennen tallennusta tietokantaan. Aineistoon tehdään ennen tulosten tuottamista loogisuustarkastukset, joiden perusteella virheelliset tapaukset korjataan.

Julkaisutaulukoiden pienempien luokkien tiedot, kuten esimerkiksi vaaralliset aineet, ovat ainoastaan suuntaa antavia.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Kotimaan tieliikenteen tavarankuljetustilasto tuotetaan neljännesvuosittain ja tulokset julkaistaan noin 12 viikkoa tutkimusjakson päättymisen jälkeen Tilastokeskuksen kotisivuilla. Vuositiedoista julkaistaan lehdistötiedote toukokuun ensimmäisenä keskiviikkona. Ulkomaan tieliikenteen suoritteet julkaistaan ainoastaan edellä mainittujen vuositietojen yhteydessä.

Tilastossa esitettävät tiedot ovat lopullisia.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Uusimmat neljännesvuosittaiset tiedot ovat nähtävissä tiedotteen julkistamispäivänä Tilastokeskuksen kotisivuilla. Tilaston tietoja on myös nähtävissä Tilastokeskuksen Statfin-tilaukkipalvelussa.

Vuositiedot julkaistaan Tieliikenteen tavarankuljetukset -tilaston julkaisussa huhtikuun puolivälissä Tilastokeskuksen kotisivuilla.

Kotimaan tieliikenteen tavarankuljetukset yksikköaineisto on julkaistu tutkimuskäyttöä varten Tilastokeskuksen tutkimusaineistokatalogissa. Tilastoaineistosta voidaan toimeksiannosta tehdä myös erillisselvityksiä.

Tilastoinnissa käytetty alue-, tavaralaji-, ADR- ja kuormatyypiluokitus on nähtävissä Tilastokeskuksen luokituspalvelussa. Muita tilaston tuotannossa käytettäviä metatietoja on saatavissa Tilastokeskuksen Liikenne ja matkailu -vastuualueelta.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastokeskus on tuottanut Kotimaan tieliikenteen tavarankuljetustilastoa vuodesta 1995 lähtien. Tieliikenteen tavarankuljetukset -tilaston menetelmä on muuttunut vuoden 2011 alusta sekä koti- että ulkomaan liikenteen osalta. Vuosien 2001–2010 kotimaan liikenteen tiedot on laskettu uudelleen uutta menetelmää käyttäen ja ne löytyvät osoitteesta http://pxweb2.stat.fi/Database/StatFin/Lii/kttav/kttav_fi.asp. Tiedot eivät ole vertailukelpoisia edellisellä menetelmällä laskettuihin, aikaisemmin julkistettuihin tietoihin.

Tilaston tiedot ovat vertailukelpoisia muiden EU-maiden vastaaviin tilastoihin.

Tilastokeskuksen tavarankuljetustilasto ei ole vertailukelpoinen Tiehallinnon (nykyisin Väylävirasto) vuosina 1980-1994 tuottaman tavarankuljetustilaston kanssa.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tieliikenteen tavarankuljetukset on ainoa säännöllisesti tehtävä selvitys kotimaan tieliikenteen tavarankuljetuksista. Väylävirasto mittaa tieverkolla raskaan liikenteen liikennesuoritetta säännöllisesti, mutta Väyläviraston tilastoinnissa ovat mukana linja-autot, ulkomaiset kuorma-autot sekä tavarankuljetukseen soveltumattomat kuorma-autot, jotka jäävät Tilastokeskuksen käyttämän otoskehikon ulkopuolelle. Tästä syystä Väyläviraston ilmoittama raskaan liikenteen liikennesuorite on suurempi kuin Tilastokeskuksen ilmoittama.

Lisätietoja

Jukka Tuominen 029 551 3621
Vastaava tilastojohtaja:
Mari Ylä-Jarkko

liikenne.matkailu@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Tieliikenteen tavarankuljetukset 2018, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798–2995 (pdf)